

VERKSAMHETSPLAN 2023

Uppgifter om förbundet

FDUV rf

FÖRBUNDSKANSLIET: Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 HELSINGFORS

TELEFON: (09) 434 23 60

E-POST: fduv@fduv.fi
ll-center@ll-center.fi

VASAKANSLIET: Storalånggatan 60
65100 VASA

TELEFON: (06) 319 56 52

E-POST: fduv.vasa@fduv.fi
larum@larum.fi

WEBBPLATS: www.fduv.fi
www.larum.fi
www.ll-center.fi
www.stegforsteg.fi

Medlemsföreningar

Följande föreningar är medlemmar i FDUV:

- DUV i Östra Nyland rf
- DUV i Mellersta Nyland rf
- DUV i Västnyland och Kimitonejden rf
- DUV i Västra Åboland rf
- DUV på Åland rf
- DUV i Sydösterbotten rf
- DUV i Vasanejden rf
- DUV i Nykarleby rf
- DUV i Jakobstadsnejden rf
- DUV i Karlebynejden rf
- Steg för Steg rf

Innehåll

1. Riktlinjer 2023	4
2. Påverkansarbete	5
3. Samarbete förbund-förening	7
4. Lägerverksamhet	8
5. Stöd till familjen	10
6. Lärum	13
7. LL-Center - lätt språk och läsombudsverksamhet	15
8. Steg för Steg	17
9. Information och kommunikation	19
10. Projekt- och utvecklingsarbete	22
10.1. Integrerad lägerverksamhet	22
10.2. Projektet Steget vidare.....	23
10.3. Projektet Ny lättläst finlandssvensk skönlitteratur	24
10.4. Utvecklingssamarbete	26
11. Nordiskt samarbete	26
12. Internationellt samarbete.....	27
13. Medlemskap	27
14. Administration och förvaltning	27

Verksamhetsplan 2023

1. Riktlinjer 2023

FDUV är en nationell människorätts- och intresseorganisation som arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga ska få en jämlik ställning i samhället och service och stöd på sitt eget modersmål. FDUV arbetar också för andra som kan ha nytta av våra tjänster, till exempel personer med inlärnings- och kommunikationssvårigheter.

FDUV representerar tio regionala DUV-föreningar och riksföreningen för personer med intellektuell funktionsnedsättning Steg för Steg. De regionala DUV-föreningarna är verksamma runtom i Svenskfinland och har tillsammans cirka 2 650 medlemmar, de senaste åren har medlemsantalet minskat. FDUV har kansli i Helsingfors och Vasa och en personalstyrka på cirka 26 anställda.

En av förbundets viktigaste uppgifter under 2023 är att bevaka och informera om rättigheter för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Påverkansarbetet präglas i hög grad av de stora lagstiftningsreformer som inverkar på målgruppens service.

Vid årsskiftet 2022-2023 träder vårdreformen och möjligtvis den nya lagen om funktionshinderservice i kraft. Fokus kommer därför att vara på att informera om dessa förändringar till personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga samt följa upp hur implementeringen framskrider. FDUV följer också upp hur uppgörandet av samarbetsavtalen mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena framskrider och skapar kontakter till nationalspråksnämnderna. Nämnderna ska bevaka och följa upp tjänster på minoritetsspråket inom respektive välfärdsområde.

Andra viktiga reformer är socialskyddsreformen, lagen om stöd för självbestämmande och lagstiftningen kring sysselsättning för partiellt arbetsföra. FDUV påverkar också inför riksdagsvalet, som ordnas i april 2023.

I oktober arrangeras förbundskongress som förhoppningsvis samlar många medlemmar och där viktiga styrdokument som ett nytt funktionshinderpolitiskt program ska godkännas.

Med våra projekt och vår kontinuerliga verksamhet vill vi förbättra tjänster och utveckla omsorgsverksamheten i Svenskfinland. Verksamheten är ett komplement till de offentliga tjänsterna och i många fall är vi den enda aktören som erbjuder den här typen av verksamhet för våra målgrupper på svenska i Finland.

Social- och hälsovårdsministeriets understödscentral STEA är fortfarande den största finansieringskällan för FDUV. Cirka hälften av förbundets medel kommer från STEA. Samtidigt har osäkerheten kring STEA-finansieringen ökat. Även om Veikkaus intäkter minskat har den nuvarande regeringen lovat garantera understöd på samma nivå fram till 2026. En arbetsgrupp har bildats med uppgift att ta fram en ny finansieringsmodell för verksamheter som finansieras med intäkter från Veikkaus. Ett förslag är att medborgarorganisationernas finansiering flyttas över till statens budgetram, vilket om det sker i sin helhet kan äventyra organisationernas autonomi.

Förbundet anhöll om två nya projekt från STEA. Det ena projektet handlar om att utveckla lägerverksamheten (2023-2024) och det andra handlar om arbetsverksamhet och går under namnet *Tillsammans gör vi skillnad - från sysselsättning till arbete med lön* (2023-2025). STEA beviljade enbart nytt bidrag för att utveckla lägerverksamheten.

Förutom STEA-bidrag finansieras verksamheten med understöd från flera fonder och stiftelser. Den största bidragsgivaren inom fonderna är stiftelsen Brita Maria Renlunds minne och Finlands Svenska Omsorgsstiftelsen. Det fondfinansierade projektet kring ny finlandssvensk lättläst litteratur fortsätter sitt andra år inom LL-Center.

2. Påverkansarbete

Behov

Personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver stöd i sin vardag för att kunna leva ett gott liv och för att jämlikt kunna delta i samhället. De och deras anhöriga behöver information om vilka rättigheter de har samt att någon för deras talan i samhällsdiskussionen. Det finns ett stort behov av att bevaka och aktivt försöka påverka de lagstiftningsreformer som inverkar på målgruppens service, i enlighet med FDUV:s politiska program som godkänkts på förbundskongressen hösten 2020. Ett effektivt påverkansarbete kräver tätt samarbete med såväl finlandssvenska som finska organisationer. Eftersom många stora reformer träder i kraft 2023 är behovet av att informera om dessa samt följa upp implementeringen av lagstiftningen extra stort i år.

Mål och målgrupper

Personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga känner till sina rättigheter och hur lagreformerna påverkar dem. De är delaktiga och får sin röst hörd i samhället samt relevant service och stöd av god kvalitet. Det finns tillräckligt många svenskspråkiga producenter som erbjuder tjänster enligt behov för vår målgrupp.

Beslutsfattare och allmänheten har kännedom om målgruppens behov och resurser. Den kommande lagstiftningen och implementeringen av den motsvarar målgruppens behov.

Resurser

Påverkansarbetet koordineras av den sakkunniga inom påverkansarbete tillsammans med verksamhetsledaren. För att få information om hur service och tjänster fungerar i praktiken samlas ett påverkansteam för att diskutera aktuella ärenden. I teamet ingår representanter från förbundets olika verksamheter. Samtliga anställda som genom sitt arbete har kontakt med våra målgrupper är viktiga resurser för påverkansarbetet då de förmedlar information från och stämningar på fältet.

En betydelsefull resurs är den intressepolitiska arbetsgruppen som består av representanter från de olika föreningarna. De förmedlar information från fältet men sprider också den information som förbundet framställer. Den sakkunniga inom påverkansarbete bereder ärenden till både påverkansteamet och intressepolitiska arbetsgruppen. Verksamheten finansieras till största delen med medel från STEA.

Verksamhet

FDUV påverkar, bevakar och informerar om funktionshinderpolitik. Via lobbyverksamhet som utlåtanden och skrivelser samt uppvaktning av beslutsfattare arbetar förbundet aktivt för att påverka service och tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

Förbundets påverkansteam möts ungefär var tredje vecka där det behandlar ärenden som berör målgruppen. Intressepolitiska arbetsgruppen möts cirka åtta gånger under året, främst på distans. Minst en gång per termin ordnas ett fysiskt möte.

Utlåtanden och skrivelser utarbetas enligt behov, i medeltal tio till tolv utlåtanden eller skrivelser per år.

FDUV deltar aktivt i Handikappforum, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder, Delegationen för utvecklingsstördas boende (KVANK), sakkunniggruppen vid Institutet för hälsa och välfärd- THL och andra relevanta nätverk. Särskilt viktigt är samarbetet med de finska systerorganisationerna Kehitysvammaisten Tukiliitto, Kehitysvammaliitto och Autismförbundet.

FDUV lyfter upp frågor som är särskilt viktiga för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga, till exempel tryggnad av service på svenska i hela Svenskfinland. I början av året fortsätter FDUV att ordna infokvällar om vårdreformen för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga i Helsingfors och Östra Nyland. Till träffarna inbjuds beslutsfattare från välfärdsområdena. Senare under året ordnas också andra infokvällar om vårdreformen och om funktionshindersservicelagen i regionerna.

I april 2023 ordnas riksdagsval i Finland och FDUV kommer i samarbete med sina finska systerorganisationer att påverka kring frågor som är viktiga för målgruppen. FDUV deltar också i valsamarbete med SAMS och dess övriga medlemsförbund i syfte att skapa ökad förståelse för de behov och resurser personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga har.

Under våren uppdateras Socialskyddsguiden och sprids via våra kommunikationskanaler. Guiden innehåller information om tjänster och stöd för personer med intellektuell funktionsnedsättning och ska fungera som hjälp vid ansökningen av dem. Guiden är en översättning av Kehitysvammaisten Tukiliittos Sosiaaliturvaopas. Arbetet med socialskyddsguiden är troligen mer resurskrävande i och med fler förändringar.

Under året förbereder förbundet också ett nytt funktionshinderpolitiskt program som behandlas på förbundskongressen i oktober 2023.

Vi informerar om aktuella frågor via FDUV:s olika kanaler men ger också individuell rådgivning till personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer kring rättigheter, stöd och deras specifika situation. Därtill erbjuder vi information och bakgrundsmaterial om personer med intellektuell funktionsnedsättning samt rådgivning om hur specialomsorgslagen tolkas i praktiken till SAMS juridiska ombud.

Vi betjänar även media med bakgrundsinformation samt ställer upp på intervjuer och diskussioner för att föra fram målgruppens behov och resurser. Vi skriver cirka fyra insändare per år. Vi sprider också våra ställningstaganden och synliggör vårt påverkansarbete i förbundets olika kommunikationskanaler.

Uppföljning

Verksamheten följer en årsklocka i vilken månadsvisa åtgärder framgår. Förbundet samlar in skriftlig respons från seminarier och träffar samt tillämpar kontinuerlig muntlig utvärdering i teamet kring resultat av utlåtanden och andra insatser. De intressepolitiska frågor som medlemmarna kontaktar FDUV om samlas i en lista där ärendets karaktär framkommer. Listan används som utgångspunkt då förbundet utarbetar utlåtanden och skrivelser och är i kontakt med politiker, beslutsfattare och media. I den intressepolitiska arbetsgruppen utvärderar deltagarna arbetet en gång per år.

3. Samarbete förbund–förening

Behov

För att förbundet ska kunna stöda föreningarna på ett ändamålsenligt sätt finns det behov av dialog och informationsutbyte mellan förbundet och föreningarna. En god dialog är också viktig för att förbundet ska ha kontakt till gräsrotterna och känna till behov och utmaningar på fältet. Föreningarna har återupptagit en stor del av den verksamhet som lades på is under coronapandemin och en del nya verksamhetsformer som utvecklats under pandemin fortsätter inom föreningarna. Vid årsskiftet 2022-2023 träder vårdreformen i kraft, vilket påverkar föreningarnas verksamhetsmiljöer.

Mål och målgrupper

De lokala DUV-föreningarna är tio till antalet: fyra i södra Finland, fem i Österbotten och en på Åland. Därtill är den riksomfattande föreningen Steg för Steg medlem i FDUV.

Till målgruppen hör föreningarnas styrelser, anställda och andra aktiva medlemmar. Målet är att upprätthålla en kontinuerlig och aktiv dialog med föreningarna och sprida relevant information om förbundets verksamhet, särskilt kring frågor som berör arbetsgivaransvar, fritidsverksamhet, påverkansarbete och stöd till familjen. Målet är också att öka kontakten mellan föreningarna. Majoriteten av föreningarna har anställda fritidsledare.

Resurser

FDUV har två deltidsanställda föreningskoordinatorer, en i Helsingfors som samarbetar med och stöder föreningarna i södra Finland och på Åland, samt en i Vasa som har ansvar för föreningarna i Österbotten. Därtill finns en teamledare med även andra arbetsuppgifter som koordinerar verksamheten och involverar vid behov förbundets övriga personal. Den totala resursen motsvarar 70 procent av en heltidstjänst. Verksamheten finansieras med medel från Finlands Svenska Omsorgsstiftelsen och andra fondmedel.

Verksamhet

- Förbundet har aktiv kontakt med föreningarna genom digitala möten, besök och personliga kontakter.

- Förbundet förverkligar nätverksmöten där föreningarna delar med sig av god praxis gällande verksamhet och medlemsvärvning.
- Förbundet erbjuder fortbildning till föreningens fritidsledare enligt de behov som finns. Utbildningen kan erbjudas både digitalt och genom fysiska möten.
- Förbundet koordinerar föreningssamarbete när det gäller kamratstödsgrupper inom familjearbete och erbjuder utbildning kring service och stöd.
- Under år 2023 bedriver förbundet påverkansarbete inom de nya välfärdsområdena för att möjliggöra att föreningarna också i fortsättningen kan tilldelas föreningsbidrag som stöd för sin verksamhet.
- Genom samarbete med projektet ”Vi också”, som administreras av Finlands Svensk Idrott, kan föreningarna få tips och idéer kring olika motionsformer.
- Förbundet sänder elektroniska föreningsbrev till de aktiva inom föreningarna cirka fyra gånger per år. På webbplatsen fdv.fi upprätthålls DUVnätet, en infobank till föreningsaktiva.
- Förbundet kan erbjuda stöd kring medlemsregister, bidragsansökningar, ekonomi och webbplatsuppdateringar. Förbundet kan också stödja föreningarna när det gäller att nå nya familjer.
- Föreningarna kan anhålla om ekonomiskt bidrag för fritidsaktiviteter och familjeträffar. Förutom att de kan anhålla om bidrag till konkreta aktiviteter kan föreningarna även anhålla om understöd för administrativa kostnader och nysatsningar. Alla bidrag förutsätter en ansökan som görs i oktober året innan.

Uppföljning

Verksamheten utvärderas kontinuerligt inom teamet för förening, läger och familj och i diskussioner med verksamhetsledare samt på förbundsstyrelsemöten. Medlemsantalet i föreningarna följs upp. Föreningarna rapporterar hur beviljat understöd har använts inom april månad året efter det år för vilket ekonomiskt bidrag beviljats.

4. Lägerverksamhet

Behov

För våra deltagare betyder lägren ett socialt sammanhang där man träffar andra med liknande stödbehov i en trygg miljö. Man får uppleva gemenskap och aktiviteter i en avslappnad omgivning men samtidigt få det stöd man behöver. För många i målgruppen är vardagen enahanda och därför är det viktigt att få uppleva något helt annat, vara fri från dagliga rutiner och pröva på nya aktiviteter.

Lägren är en viktig rekreation som ger en guldkant i vardagen. De fungerar också som avlastning för familjer vars barn med intellektuell funktionsnedsättning fortfarande bor i föräldrahemmet. Lägren fungerar också som ”pröva på” verksamhet för barn som inte vågat delta i verksamhet utanför hemmet.

Mål och målgrupper

Vi erbjuder olika typer av läger på svenska för barn, unga och vuxna med mångskiftande stödbehov. Målet är att deltagarna får ta del av minnesrika läger med gemenskap och

uppskattad samvaro. Lägren ska också erbjuda underhållning, vila och avkoppling. Dessutom ska de ge lägerdeltagarna ett välbehövligt miljöombyte samt möjlighet att knyta vänskapsband och ta del av nya upplevelser.

Det kulturella utbudet är anpassat till vår målgrupp, så att alla kan delta på sin egen nivå. Vår ambition är att vara en regionöverskridande mötesplats för lägerdeltagare och lägerledare i Svenskfinland.

Genom verksamheten vill vi bidra till att gamla vänskapsrelationer upprätthålls och till att nya kontakter knyts mellan personer som i vardagen inte skulle ha möjligheter att träffas och umgås.

Målet är att utveckla lägerverksamheten så att deltagande är möjligt oberoende av ekonomisk eller social situation och så att lägren är en attraktiv arbetsplats för personal och studerande inom till exempel social- och hälsovård, pedagogik och kultur.

Resurser

FDUV har en deltidsanställd lägerkoordinator (70 procent) i Helsingfors för läger i södra Finland och en deltidsanställd lägerkoordinator (70 procent) i Vasa för läger i Österbotten. Under sommarmånaderna anställs en lägerassistent i vardera regionen, vars uppgift är att stöda lägerkoordinatorerna med planeringen av lägren och vikarierar dessa under deras sommarsemester. Lägerteamet leds av en teamledare som även har andra arbetsuppgifter.

Antalet ledarinsatser på övernattnings- och daglägren beräknas uppgå till cirka 200. Flera av ledarna arbetar på många läger vilket gör att antalet unika ledare är färre. För övernattningsläger utser vi ansvariga ledare, programansvariga och läkemedelsansvariga.

Lägerverksamheten finansieras med deltagaravgifter, kommunala bidrag och bidrag från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Svenska Kulturfonden och andra mindre stiftelser och fonder. Därtill har förbundet ansökt om ett projektbidrag från STEA för att bredda finansieringen och utveckla verksamheten (se kapitel 10.1 Integrerad lägerverksamhet).

Verksamhet

FDUV ordnar 7 övernattningsläger under sommaren för barn, unga och vuxna personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning i olika åldrar. Av dessa läger är fem för barn och unga och två för vuxna. Lägren arrangeras på olika lägergårdar runt om i Svenskfinland. Längden på övernattningslägren är fem dagar. Deltagarantalet varierar beroende på deltagarnas stödbehov, men beräknas variera mellan åtta och femton deltagare per läger, totalt cirka 80 personer.

Därtill ordnas 8 regionala dagläger för cirka 60 personer. Daglägren är fyra dagar långa och ordnas nära deltagarna på olika orter i Svenskfinland. Innehållet skraddarsys beroende på deltagarnas önskemål.

Det övergripande temat för sommarlägren är vänskap. Lägren har därtill olika teman som motion, uteliv, hantverk, konst, teater och musik. Samarbetet planeras med De Ungas Musikförbund i Svenskfinland och Finlands Svenska Folkdansring.

På hösten ordnas två veckoslutsläger för barn med funktionsnedsättning och deras syskon för att möjliggöra föräldrarnas deltagande i FDUV:s och Folkhälsans årligen

återkommande rekreationsdagar i södra Finland och Österbotten. Det sammanlagda deltagarantalet beräknas vara cirka 20 deltagare.

Under sportlovet ordnas läger riktade till barn och unga i båda regionerna. Lägre ordnas som ett övernattningsläger med möjlighet att endast delta dagtid. Det sammanlagda deltagarantalet beräknas vara 20 deltagare.

I mars och november ordnas veckoslutsläger för vuxna i båda regionerna. Det sammanlagda deltagarantalet beräknas vara dryga 40 deltagare.

Uppföljning

Verksamheten utvärderas genom insamlad information från lägerdeltagare, deltagarens kontaktperson, lägerledare och samarbetspartner. Lägerdeltagarna för dagboksanteckningar och deltar också i en lägerutvärdering som är anpassad till deltagarnas olika kommunikationsfärdigheter. Lägerledarnas utvärdering består av lägerdagbok och utvärdering av förberedelserna före lägre och hur lägre förverkligades samt deras utvecklingsförslag. Förbundets personal utvärderar verksamheten kontinuerligt genom interna utvärderingar, iakttagelser, dokumenterade observationer och respons från olika nätverk.

5. Stöd till familjen

Behov

Familjer som har barn med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning har behov av att få träffa andra familjer i liknande situation och utbyta erfarenheter. Familjerna har också behov av information om service och resursstärkande verksamhet för att bättre klara av sin vardag. Familjerna behöver stöd i hela livscykeln, men särskilt i livets brytningsskeden som vid besked om funktionsnedsättning, vid skolstart, i tonåren, vid övergången till vuxenliv, vid flytt från föräldrahemmet och när frågor om att åldras aktualiseras.

Barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning behöver också få ta del av meningsfull verksamhet som möjliggör kamratstöd och positiva erfarenheter och som främjar en god självbild.

Familjer med särskilt unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning samt professionella behöver information om verktyg och arbetssätt som stärker delaktighet i serviceprocesser och som gör individens röst bättre hörd i frågor som berör livsval.

Åldrandets olika aspekter behöver synlighet, det gäller såväl åldrande föräldrar med därtill hörande frågeställningar som åldrandets innebörd för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Mål och målgrupper

Den primära målgruppen är svenskspråkiga familjer med barn, unga eller vuxna med en intellektuell eller liknande funktionsnedsättning. Andra målgrupper är föreningsaktiva

inom DUV-föreningarna, professionella och studerande inom funktionshinderservice samt familjestödjarna.

Det övergripande målet för verksamheten är att familjerna lättare kan acceptera sin situation, att familjerna känner att de inte är ensamma, att de känner till sina rättigheter och att de får verktyg att hantera sin vardag. För allas välmående är det viktigt att hela familjen får stöd kring att godta att de är en familj med ett barn som kräver mer stöd och uppmärksamhet och som påverkar vardagen på ett annorlunda sätt än andras.

Vårt mål är också att familjerna blir bättre på att hitta rätt stöd och service och därmed kan känna att de har kontroll över sin vardag. På lång sikt är målet att stärka familjernas egna resurser, främja goda relationer, möjliggöra en positiv identitetsutveckling och på så vis öka det allmänna välbefinnandet.

Målet för verksamheten är också att professionella inom de nya välfärdsområdena känner till vår verksamhet och FDUV:s stöd till familjer. FDUV:s förebyggande familjearbete riktas till hela Svenskfinland och kontakterna till de lokala DUV-föreningarna, samarbetspartner och aktörerna inom välfärdsområdenas funktionshinderservice utvecklas och upprätthålls.

Genom verksamheten får vi god kännedom om vad det kan innebära att få och ha ett barn med intellektuell funktionsnedsättning. Den här kunskapen utnyttjas i vårt påverkansarbete.

Resurser

Inom verksamheten arbetar två koordinators på heltid med ansvar för södra Finland respektive Österbotten och en teamledare på deltid med även andra arbetsuppgifter. Förbundet har alltså ansökt om bidrag från STEA för att kunna anställa en till koordinator.

FDUV:s cirka 25 familjestödjare är också en viktig resurs som kan användas i verksamheten. Familjestödjarna har alla egen erfarenhet av att ha en anhörig med funktionsnedsättning och kan bidra med värdefullt kamratstöd. För att nätverket av dessa frivilliga ska fungera krävs insatser av de anställda i form av handledning, uppföljning och marknadsföring.

DUV-föreningarna bidrar med regional expertis och fungerar som samarbetspartner i genomförande av verksamhet som riktar sig till familjerna. En referensgrupp bestående av samarbetspartner och andra aktörer som ger stöd till familjer inom funktionshinderområdet träffas några gånger om året och följer upp verksamheten.

Verksamheten finansieras med fond- och STEA-medel.

Verksamhet

- Arrangera familjekurser i egen regi och i samarbete med Folkhälsan.
- Ordna familjedagar och temakvällar i olika regioner som samlar familjerna till kamratstöd, information och utbyte av erfarenheter.
- Erbjud barnfamiljer stöd i föräldraskapet och tips för en fungerande vardag. Två föräldrastödgrupper erbjuds med fokus på att stärka familjernas egna resurser och främja en positiv samvaro. Förbundet ordnar också separata träffar för pappor med teman kring styrka i föräldraskapet.

- Arrangera gruppträffar och föreläsningar riktade till anhöriga med teman som stöd i den ungas frigörelseprocess, flytt från föräldrahemmet, information om boendialternativ och stöd kring livsval.
- Erbjuder träffar för unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning där de får bekanta sig med anpassat material som främjar delaktighet och ger dem större möjligheter att uttrycka sin vilja och identifiera sina styrkor som stöd i vardagen och kring livsval.
- Arrangera föreläsningar och gruppträffar riktade till äldre anhöriga med teman kring åldrande och hälsa för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- Arrangera kurser om att åldras riktade till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Därtill uppdaterar vi FDUV:s webb med tillgänglig information om åldrandet och producerar kortfilmer kring temat.
- Kamratstödsgrupper initieras och förverkligas tillsammans med de lokala DUV-föreningarna utgående från uppkomna behov och en modell skapas för en barnvaktspool.
- Webbsajten meränord.fi uppdateras årligen. Sajten ger information och stöd till familjer strax innan och efter en diagnos om funktionsnedsättning har fått. Dessutom erbjuds utbildning till professionella och studerande enligt beställning.
- Resurstärkande träffar för mor-/farföräldrar ordnas i samarbete med Folkhälsan.
- Samarbete med Kehitysvammaisten Palvelusäätiö kring stödmaterial för att hantera utåtagerande beteende. Ordnas även diskussionskvällar kring temat.
- Erbjuder serviceplanering i grupp och vid behov genom individuell rådgivning till familjer som stöd kring utmaningar i vardagen.
- Under året ordnas regionala träffar för familjestödjarna. Vi värvar flera familjestödjare och utbildar dem enligt läroavtalsmodell.
- Översättning av finskspråkigt material som kan gagna familjerna till svenska.

Uppföljning

FDUV samlar in respons från föräldrar som deltar i diskussionsgrupper och från familjer vi träffar för att bland annat få information om träffarna påverkat relationen till barnet, föräldrarnas ork och välbefinnande. Vi följer också upp verksamheten via frågeformulär där vi får information om nyttan med verksamheten och om de har fått hjälp att komma vidare i sina serviceprocesser.

Familjestödjarnas verksamhet följs upp genom statistikföring av antalet uppdrag och genom individuella telefonsamtal. En grupp familjestödjare samlas för mera ingående utvärdering och diskussion kring utveckling av verksamheten.

Professionellas synpunkter följs upp genom en enkät och utvärdering av referensgruppens respons. Vi gör en intern utvärdering av familjearbetet genom analys och uppföljning av varandras verksamhet och med fokus på att följa upp vilka förändringar och satsningar som behövs för nästa år.

6. Lärum

Behov

Personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra med liknande stödbehov kan behöva stöd i sin inläring på många olika sätt för att tillägna sig den kunskap de behöver för att leva ett gott liv. Stödet kan till exempel innebära nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel.

Utbildningspersonal, personal inom sociala området och anhöriga behöver få information om material och läromedel som kan stödja den enskilda individens inlärningsprocess.

Det finns också behov av att utveckla och producera läromedel och lättläst material för specialundervisningen på svenska i Finland. Därtill behöver det finnas stöd som underlättar den digitala delaktigheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Mål och målgrupper

Lärums mål är att personer som behöver stöd i inläringen ska få tillgång till den hjälp de behöver i form av anpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel. Genom att sprida information om dessa till våra målgrupper som främst består av utbildningspersonal, personal inom det sociala området och anhöriga vill vi främja användningen av stödmaterial vid inläringen.

Dessutom vill vi tillgodose det finlandssvenska behovet av nivåanpassade läromedel och material genom att på lång sikt utveckla och förnya utbudet av specialpedagogiskt och lättläst material. Vårt mål är också att främja den digitala delaktigheten för personer som annars riskerar att hamna utanför den digitala utvecklingen.

Resurser

Lärums resurser består av två pedagogiska planerare, en teamledare och en koordinator på deltid. Dessutom samarbetar Lärum med sakkunniga inom olika områden vid materialproduktion.

Övriga samarbetspartner som är viktiga för Lärums verksamhet är bland annat Folkhälsan (enheten Språk och samspel), Kehitysvammaliitto/Opik, Utbildningsstyrelsen, Valteri center för lärande och kompetens, Regionförvaltningsverket och förlag.

Lärums verksamhet finansieras huvudsakligen av STEA och Brita Maria Renlunds stiftelse. Kompletterande finansiering erhålls kontinuerligt från andra fonder och stiftelser i samband med projektbaserad verksamhet och från Utbildningsstyrelsen för specifik läromedelsproduktion.

Verksamhet

Lärum upprätthåller två materialutställningar, en i Helsingfors och en i Vasa. I utställningarna förevisar vi aktuella läromedel för specialundervisningen och olika hjälpmedel som till exempel sinnesmaterial och tidshjälpmedel. Under året kommer vi att fortsätta utveckla våra utställningar genom att erbjuda ett brett utbud av material,

som består av både våra egna produkter och material från andra förlag eller aktörer i Sverige och Finland.

Vi erbjuder handledning kring material och läromedel som kan stödja den enskilda individens inlärningsprocess. Handledningen sker via telefonsamtal, videomöten, träffar, e-post och vid besök i våra materialutställningar. Handledning erbjuds i första hand till utbildningspersonal och personal inom sociala området, men även till anhöriga.

För att stärka målgruppernas kunskap håller vi också föreläsningar i samband med olika fortbildningsdagar och kurser samt vid andra stadiets läroinrättningar. Under året deltar vi i olika evenemang (till exempel Educa, AKK-mässan och Läromedelsrundan) för att sprida information om oss och våra tjänster. Sociala medier och vårt nyhetsbrev är fortsättningsvis viktiga informationskanaler.

Lärum producerar specialpedagogiskt anpassat material enligt rådande behov hos målgruppen. Under året kommer vi att fortsätta produktionen av ett material om vardagslivskunskap för andra stadiet då vi översätter den andra delen av den finska boken *Arjen taitaja*.

Efterfrågan på digitalt material är fortsättningsvis stort och vi arbetar kontinuerligt med att erbjuda anpassat material i vår digitala materialbank. Under året kommer vi att fokusera på den nya delen i materialbanken, med fokus på elever som studerar enligt verksamhetsområde.

Vi kommer att fortsätta träffa lärare och Lärum's referensgrupp, som består av lärare från olika utbildningsstadier, för att utreda behoven på fältet och få feedback på vårt material. Genom Lärum-förlaget och dess webbshop förmedlar vi material till skolor och privatpersoner i hela Svenskfinland.

För att främja den digitala delaktigheten kommer vi att fortsätta utvecklingen av vår digitala materialbank och sprida lättläst material som underlättar användandet av digitala tjänster. Vi ansöker också om finansiering för att producera nya instruktionsfilmer för olika digitala verktyg.

Uppföljning

För uppföljning av vår verksamhet registrerar vi antal evenemang, antal besökare i utställningarna, handlednings- och rådgivningsärenden, träffar med yrkesgrupper, föreläsningar och så vidare. Vi följer också upp antal besökare på våra webbplatser. Vi utreder resultatet av vår verksamhet på olika sätt. Besökare till utställningarna och användare av materialet ger feedback på vår verksamhet och hur vi lyckats genom enkäter. Vi samlar också information om vår verksamhet genom direkta samtal och observationer med målgruppen.

7. LL-Center – lätt språk och läsombudsverksamhet

Behov

Att ha tillgång till information som man förstår är en förutsättning för att man ska kunna leva ett självständigt liv och vara en fullvärdig medlem i samhället. Den som har svårt att läsa eller förstå allmänspråket behöver nyheter och information på lätt språk. Lätt språk, eller lättläst, är en form av språket som har anpassats så att det ska vara lättare att läsa och förstå. Det riktar sig till bland annat personer med intellektuell funktionsnedsättning eller minnessjukdom och till nyfinländare som inte ännu kan språket. Lätt språk är ett tillgängligt språk, som främjar allas rätt till information och kultur.

För dem som har svenska som modersmål eller integreras på svenska bör det finnas information på lätt svenska. I Svenskfinland räknar man med att upp till 39 000 personer behöver lätt språk.

Det finns också många som har svårt att läsa även om texten är lättläst. De behöver hjälp av någon som kan läsa högt och förklara och diskutera innehållet i det lästa. Därför behövs läsombud bland omsorgspersonal samt frivilliga högläsare.

Myndigheter och andra som producerar information till medborgarna bör känna till behovet av lätt språk och kunna använda det. I regeringsprogrammet står att användningen av lätt språk ska öka för att tjänsterna ska vara tillgängliga för alla. Betydelsen av lätt språk nämns också bland annat i strategin för öppen förvaltning och i nationalspråksstrategin. Kunskapen om lätt språk och hur man skriver lättläst bör därför spridas till flera professionella. De behöver stöd och hjälp av experter som erbjuder utbildning och rådgivning. Det är viktigt att stöd och information finns att få också för lätt svenska.

Mål och målgrupper

Vårt mål är att personer som har svårt att läsa eller förstå allmänspråk ska ha tillgång till nyheter, aktualiteter och samhällsinformation på lätt svenska. Vi jobbar för det både genom att själva producera lättläst material och genom att främja att andra i samhället använder lätt språk.

Flera professionella som arbetar med eller producerar information till den primära målgruppen ska lära sig mer om att skriva och tala lätt svenska, och flera ska inse betydelsen av lätt språk.

Personer som på grund av intellektuell funktionsnedsättning eller minnessjukdom har svårt att läsa själv, eller behöver hjälp med att förstå innehållet, ska ha tillgång till högläsning. Regelbunden högläsning på boenden och dagverksamheter i special- och äldreomsorgen ska spridas till flera enheter och stödas där den redan finns.

LL-Centers målgrupp är personer som behöver lätt svenska av olika orsaker, framför allt personer med intellektuell funktionsnedsättning, äldre med minnessjukdomar och nyfinländare som integreras på svenska. Till målgruppen hör också professionella som arbetar med eller producerar information till den primära målgruppen, till exempel myndigheter och omsorgspersonal, samt frivilliga som vill ställa upp som högläsare.

Resurser

Vid LL-Center arbetar tre personer på heltid och en person på 60 procent: en teamledare/sakkunnig i lätt språk, en redaktör med producentansvar, en koordinator för läsombudsverksamheten och en redaktör för *Lätta bladet*. I teamet ingår också projektkoordinatören för projektet Ny lättläst finlandssvensk (se kapitel 10.4 för närmare information om projektet).

Samarbetet med Kehitysvammaliitto (KVL) är en mycket viktig resurs. LL-Center samarbetar med KVL:s Selkokeskus kring tidningen *Lätta bladet*, textgranskningar, lättläst litteratur, utveckling och främjande av lätt språk samt olika evenemang och satsningar. För nyheter med symbolstöd samarbetar vi tätt med KVL:s Papunet-enhet.

Vid utbildningen av frivilliga högläsare är vårt samarbete med Folkhälsan en viktig resurs.

LL-Center har en referensgrupp för lätt språk som stödjer oss med utveckling, främjande och spridning av lätt svenska i Finland. Medlemmarna ger värdefull information om behovet på fältet och sprider information om LL-Centers material och verksamhet.

LL-Centers verksamhet finansieras med medel från STEA, olika fonder och intäkter från textarbeten och kurser.

Verksamhet

Lätta bladet, nyheter med symbolstöd och webbplatsen lättläst.fi

- Åtta nummer av tidningen *Lätta bladet* i pappersform.
- Nyheter i *Lätta bladets* webbtidning flera gånger i veckan.
- Nyheter med symbolstöd på webben några gånger i månaden.
- Upprätthållande av webbplatsen lättläst.fi, där information på lätt svenska samlas.

Texttjänster, skrivkurser, rådgivning

- Granskning av lättlästa texter för beviljande av symbolen för lättläst.
- Bearbetning av texter på allmänspråk till lättläst svenska och översättningar av finska lättlästa texter.
- Två kurser eller workshoppar i att skriva och tala lätt svenska.
- Rådgivning om lätt svenska.

Information, påverkan och utveckling

- Spridning av information om lätt språk genom föreläsningar, på webbplatsen ll-center.fi, i LL-Centers nyhetsbrev och i sociala medier.
- LL-Center för fram behovet av lätt språk och arbetar för att kunskandet om lätt svenska ska spridas inom den offentliga förvaltningen och organisationer, bland annat genom att föreläsa och delta som sakkunnig i olika projekt.
- LL-Center följer med forskning om lätt språk och koordinerar en arbetsgrupp för lätt svenska. Vi samarbetar med forskarna i projektet Lätt finlandssvenska - en språkform för minoriteter inom minoriteten och deltar i forskarnätverket Klaaras verksamhet samt följer med olika projekt kring lätt svenska i Sverige.

Läsombudsverksamhet

- 1-2 grundkurser för läsombud bland personal inom special- och äldreomsorgen.
- En kurs för frivilliga högläsare.

- 3-4 inspirationsträffar, en Facebook-grupp och individuell handledning som stöd till tidigare utbildade läsombud och frivilliga högläsare.
- En kampanj för läsombud och högläsare i samband med internationella högläsningdagen i februari.

Övrigt

- Referensgruppen för lättläst samlas till två möten under året och vid behov hålls möten per e-post eller i mindre grupper kring olika frågor.
- LL-Center deltar i den nationella delegationen för lätt språk (Selkokielen neuvottelukunta) och i expertträffar som ordnas av Selkokeskus.

Uppföljning

Vi följer upp verksamheten genom enkäter och samtal med personer som behöver lätt svenska och personer som arbetar med eller stödjer dem. För Lätta bladet görs en läsarundersökning vart tredje år (senast 2022). Däremellan samlas respons också in genom samtal med läsare och personer i deras närhet.

För våra skrivkurser gör vi skriftliga enkäter med deltagarna och för våra text- och rådgivningstjänster samlar vi regelbundet in information av dem som anlitar oss. Vi gör årligen skriftliga enkäter med läsombud eller frivilliga högläsare och samlar även in respons i samband med kurser och träffar och via läsombudens Facebookgrupp. Av referensgruppens medlemmar och andra samarbetspartner samlar vi information genom korta skriftliga enkäter och i samband med gemensamma möten.

Vi samlar också in statistik över antal prenumeranter och läsare av webbtidningen, antal beställda textgranskningar och -bearbetningar, antal rådgivningsuppdrag, antal verksamheter och antal deltagare i de olika verksamheterna.

Vi följer kontinuerligt upp och utvärderar vår verksamhet på teammöten och möten mellan teamledaren och de enskilda medarbetarna.

8. Steg för Steg

Behov

Personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver en egen plattform för att få sin röst hörd. I föreningen Steg för Steg får medlemmarna själva bestämma om innehållet och styra verksamheten på det sätt de önskar. Föreningens personal och handledare kan ge handledning, stödja och skapa trygga ramar för beslutsfattande och föreningens verksamhet. Men innehållet i verksamheten utgår från medlemmarnas egna planer och beslut. Föreningsverksamheten stärker därmed självbestämmande och delaktigheten och ger en träning i att fatta beslut tillsammans med andra. Föreningen för och med personer med intellektuell funktionsnedsättning Steg för Steg fungerar som en kanal för detta.

Mål och målgrupper

Föreningens mål är att personer med intellektuell funktionsnedsättning är delaktiga och behandlas rättvist i samhället. Vi vill påverka beslutsfattare och upplysa allmänheten om

målgruppens rättigheter, behov och resurser och därigenom påverka samhällets attityder gentemot personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi vill öka målgruppens medvetenhet om deras rättigheter och ge dem ökad kunskap om aktuella och angelägna frågor som berör dem. Föreningens medlemmar är delaktiga i beslutsfattandet och genomförandet av verksamheten i föreningen.

Föreningens primära målgrupp är svenskspråkiga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning från hela Svenskfinland. Vår vision är att det ska vara naturligt för personer med intellektuell funktionsnedsättning att ansluta sig till föreningen och på så sätt stödja och vara delaktiga i föreningens arbete. Sekundära målgrupper för föreningen är handledare, utbildningsenheter, beslutsfattare, tjänstemän och myndigheter samt allmänheten.

Resurser

Steg för Steg har tre deltidsanställda koordinatörer med uppgift att koordinera verksamheten och sköta föreningens administration. En viktig resurs i föreningen är handledarna, som möjliggör medlemmarnas delaktighet. Föreningens styrelsemedlemmar, erfarenhetstalare, aktiva medlemmar i de lokala grupperna är centrala resurser. Vi engagerar medlemmar till ett större ansvar för olika uppgifter inom föreningen, särskilt när det gäller föreningens verksamhet på lokal nivå.

Ett ökat samarbete med motsvarande föreningar på svenskt och finskt håll ger oss möjlighet att bredda vårt engagemang. Vi har representanter i styrelser och arbetsgrupper där man behandlar ärenden som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning, både nationellt och internationellt.

Våra sexton erfarenhetstalare är en viktig resurs.

Verksamheten finansieras till största delen med medel från STEA.

Verksamhet

Vi upprätthåller det aktiva lokala engagemanget genom våra lokala grupper och deras verksamhet. Föreningen har i dagsläget nio lokala grupper på följande orter i Svenskfinland: Helsingfors, Borgå, Ekenäs, Pargas, Åbo, Jakobstad, Vasa, Närpes och Mariehamn.

De lokala grupperna har regelbunden verksamhet som medlemmarna själva planerar och genomför. De lokala grupperna kan till exempel träffa politiker eller Råd för personer med funktionsnedsättning på den egna orten, delta i marknader och evenemang eller ordna egna evenemang, ibland i samarbete med andra föreningar. Grupperna kan ordna diskussionsträffar med inbjudna experter kring viktiga teman.

Under verksamhetsåret 2023 kommer de lokala grupperna att försöka nå ut till fler personer med intellektuell funktionsnedsättning genom att sprida information om föreningen och den egna gruppen via flygblad, genom att besöka boenden och arbetscentraler eller genom att ordna medlemskvällar. De lokala grupperna önskar även nå ut i lokal media mer än tidigare. De lokala grupperna kommer att vara aktiva i samband med årets kampanjer, särskilt i samband med riksdagsvalet våren 2023.

Utöver lokala diskussionsträffar ordnar vi även nätcaféträffar några gånger under året då vi behandlar ett specifikt tema eller bjuder in en gäst.

Våra sexton erfarenhetstalare är en viktig del av vårt påverkansarbete. En erfarenhetstalare besöker exempelvis skolor och berättar hur det är att leva med en intellektuell funktionsnedsättning. Vi erbjuder digitala uppdrag vid behov. Under året får erfarenhetstalarna regelbunden och individuellt anpassad handledning. Vi ordnar även en regional utbildning för erfarenhetstalarna kring ett angeläget tema.

Vi ordnar årligen fortbildning eller träffar för våra aktiva handledare.

År 2023 genomför vi en kampanj i samband med riksdagsvalet. Vi sprider information om valet på lätt svenska och de lokala grupperna bjuder in riksdagsvalskandidater till diskussionsträffar lokalt. Vi genomför också en kampanj i samband med temaveckan för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året samarbetar vi även med DuvTeatern. Tillsammans genomför vi en flashmob med målet att påverka attityder i samhället.

Påverkansarbete handlar också om att delta i samhällsdebatten. Vi uttalar oss i media bland annat genom att skriva insändare och uttalanden i frågor som berör vår målgrupp. I och med att välfärdsområdena år 2023 tar över social- och hälsovården är Steg för Stegs roll som svenskspråkig aktör ytterst viktig. Vi fortsätter att aktivt informera om vår verksamhet via vårt medlemsblad, på vår webbplats, på Facebook och Twitter.

Vi ordnar även övrig verksamhet finansierad av finlandssvenska stiftelser och fonder. År 2023 väljer föreningens årsmöte ny styrelse och ordförande för perioden 2024-2026. I samband med årsmötet deltar vi även i FDUV:s förbunds kongress.

Uppföljning

Föreningens verksamhet baserar sig på medlemmarnas åsikter och önskemål och tar fasta på deras erfarenheter och resurser. Vi följer upp och utvärderar vår verksamhet regelbundet under året, dels genom skriftliga och elektroniska rapporter och utvärderingar dels genom muntliga diskussioner. Vi dokumenterar, samlar in rapporter och utvärderingar från uppdrag, möten, utbildningar, lokala träffar och evenemang. Utvärdering sker såväl med målgruppen och handledarna som med samarbetspartner. Även föreningens arbetstagare utvärderar verksamheten, genom regelbundna diskussioner och skriftliga interna utvärderingar.

Personalen för statistik, dokumenterar föreningens synlighet i media och följer med analytik för webbplats och sociala medier. Den kontinuerliga insamlingen av information underlättar uppföljningen av verksamheten, vilka resultat man uppnår med verksamheten samt ger ett bra underlag för diskussion om viktiga frågor inför planering och utveckling av föreningens verksamhet.

9. Information och kommunikation

Behov

Många reformer som påverkar svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning träder i kraft 2023. De och deras anhöriga behöver information. Det finns lite eller ingen anpassad (till exempel lättläst) information riktad till målgruppen på

svenska. Det finns också ett behov av stöd, råd och gemenskap. Utmaningen är att nå dem som berörs.

Bland beslutsfattare och allmänheten är kunskapen om målgruppens behov och resurser bristfällig. Inför riksdagsvalet i april behöver dessa lyftas fram. Även personer som jobbar med personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver fortbildning och information. Därtill behöver fler personer lockas till specialomsorgen; utan personal finns ingen bra service.

För att nå ut till olika målgrupper behövs professionell tillgänglig kommunikation och marknadsföring och personalen inom förbundets olika verksamheter behöver handledning och konsultation.

Mål och målgrupper

Målet med förbundets externa kommunikation är att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga är uppdaterade om förändringar och rättigheter och får ta del av andras erfarenheter i liknande situation. Ett långsiktigt mål är att FDUV når hela sin potentiella målgrupp och att den tar del av FDUV:s stöd och tjänster. På kort sikt är målet att planerad verksamhet blir av tack vare tillräckligt antal deltagare.

Ett viktigt mål är också att personer som jobbar med målgruppen och deras familjer känner till FDUV och tar del av verksamhet och material riktad till dem. Beslutsfattare, samarbetspartner och allmänheten ska även ha kännedom om målgruppens behov och resurser. Genom vår kommunikation vill vi påverka attityder och öka kunskap. Både missförhållanden och goda exempel lyfts fram.

Över lag vill vi framstå som professionella och därmed vara en betrodd och respekterad informationsförmedlare, samarbetspartner, påverkare, rådgivare och tjänsteproducent.

Internt är målet att personalen är informerad om aktuellt inom förbundet och funktionshinderfältet. Även potentiella nya arbetstagare ska ha en god uppfattning om förbundets roll och uppdrag och vi ska vara en eftertraktad arbetsgivare.

Resurser

FDUV har en anställd informatör på heltid som är en del av påverkansteamet, men samtliga anställda jobbar med information, kommunikation och marknadsföring.

En arbetsgrupp bestående av representanter för de olika teamen hjälper till i planeringen och koordineringen av kampanjer. Ett redaktionsråd hjälper till vid planeringen av förbundets tidning och fungerar som informatörens bollplank. Det finns också en arbetsgrupp som ser över utvecklingen av förbundets webbplats.

För en del trycksaker som förbundets tidning anlitas utomstående ombrytare. Även för filmer anlitas utomstående expertis.

Verksamheten finansieras i huvudsak med understöd från STEA och mindre bidrag från SAMS och Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius fond.

Verksamhet

FDUV har en målmedveten informationsspridning och profilering via olika kommunikationskanaler. Vi anpassar kommunikationen enligt kanal och vem vi vill nå. Vid behov bearbetas information även till lätt svenska. Informatören koordinerar och utvecklar förbundets information och marknadsföring samt bistår de övriga anställda gällande dito.

Medlemstidning *Gemenskap & påverkan GP* är en uppskattad informationskanal, som utvecklas i enlighet med resultaten från läsarundersökningen hösten 2021 och intern utvärdering. Bland annat utökas antalet sidor i tidningen, men den fortsätter utkomma med fyra nummer per år (upplaga 2600). En del av tidningen är på lätt svenska och artiklar publiceras även på webben och sprids via sociala medier. Vi bidrar också med material till SAMS:s tidning *Funktionsrätt i samarbete FUNK*. Informatören sitter i tidningens redaktionsråd.

Månatliga elektroniska nyhetsbrev skickas till medlemmar, professionella och andra intresserade. På detta sätt kan vi nå ut även med mer aktuell information än den som ingår i GP.

Webbplatsen fduv.fi uppdateras regelbundet med nyheter, artiklar, blogginlägg, information om verksamhet och annan relevant information. För att få spridning för innehållet delas det även på sociala medier och i nyhetsbrevet. De lättlästa sidorna hålls uppdaterade och relevanta. Under år 2023 behöver särskilt infobanken ses över så att informationen beaktar de förändringar ny lagstiftning medför. Informatören bistår även LL-Center och Lärum i frågor som berör webbplatserna larum.fi, ll-center.fi och lattlast.fi. Förbundet hjälper därtill DUV-föreningarna med deras webbplatser. Arbetet med att utveckla och upprätthålla webbplatsernas tillgänglighet är kontinuerligt.

Vi är aktiva på sociala medier (Facebook, Instagram, Twitter och Youtube). För att nå ut med information och budskap på sociala medier krävs betald reklam. Personalen uppmuntras också att fungera som ambassadörer på sociala medier.

Vi skickar pressmeddelanden och skriver insändare enligt behov. Vi har en god mediabevakning, inklusive bevakning av sociala medier. Vi utarbetar PR-material och tryckprodukter enligt behov.

Vi ordnar kampanjer som temaveckan för personer med intellektuell funktionsnedsättning och Rocka sockorna. I år sätts särskild fokus på riksdagsvalet i april. Dessutom utdelas Sigfrid Törnqvist-priset i samband med förbundskongressen. Priset ska gå till en person eller aktör som genom sitt bemötande eller på annat sätt gjort en betydande insats för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. Allmänheten får nominera kandidater.

Vi upprätthåller ett specialbibliotek med lättläst litteratur och facklitteratur.

Uppföljning

Vi följer upp och analyserar:

- analytik för webb, sociala medier och nyhetsbrev.
- mediaträffar
- medlemsutveckling
- enkäter till personal, styrelse och medlemmar
- uppgifter om planerad vs förverkligad verksamhet + deltagarantal

- kampanjer och andra specialinsatser
- utlåning från specialbiblioteket

10. Projekt- och utvecklingsarbete

En del av vår verksamhet förverkligas genom projekt. Via olika projekt sprider vi information och utvecklar verksamhet och material som gagnar våra medlemmar och intressenter. En del av våra tidigare projekt är numera en integrerad del av vår verksamhet.

10.1. Integrerad lägerverksamhet

Behov

FDUV har en lång tradition av att ordna sommarläger för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Det finns ändå behov av att utveckla verksamheten så att den bättre svarar mot funktionshinderkonventionens 19 artikel om inkludering och deltagande i samhället.

Mål och målgrupper

Syftet med STEA-projektet *Läger - en möjlighet för möten, inkludering och samspel* (2023-2024) är att öka kunskapen om intellektuell funktionsnedsättning och minska fördomar mellan personer med och utan intellektuell funktionsnedsättning samt att stödja inkludering i samhället. Målet är att också andra aktörer inom tredje sektorn får kontakt med vår målgrupp så att personer med intellektuell funktionsnedsättning kan inkluderas i deras verksamhet i framtiden. Inledningsvis är dock tanken att intensivifiera samarbetet kring programmen på FDUV:s egna läger. Vi planerar samarbeta med organisationer som Svenska Finlands Idrottsförbund, Finlands Svenska Marthaförbundet och Finlands Svenska Scouter.

Genom deltagande i inkluderande lägerverksamhet i olika regioner ges vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning möjlighet att pröva på nya aktiviteter och träffa nya människor. Detta bidrar till att motverka isolering och ensamhet genom att stärka självbilden hos deltagarna och genom att de får stöd i att skapa kamratrelationer.

Resurser

Förbundet har ansökt om bidrag för projektet från STEA för åren 2023-2024. Den övriga lägerverksamheten finansieras med deltagaravgifter, kommunala bidrag och bidrag från fonder och stiftelser (se kapitel 4 för mera information).

Verksamhet

- FDUV ordnar 5 övernattningsläger under sommaren för vuxna personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och varierande stödbehov. Lägren arrangeras på olika lägergårdar runt om i Svenskfinland. Längden på

övernattningslägren är fem dagar. Deltagarantalet på lägren varierar beroende på deltagarnas stödbehov. Deltagarantalet beräknas variera mellan åtta och femton deltagare per läger, totalt 55 personer.

- FDUV ordnar en digital kurs riktad till personal inom samarbetsorganisationerna om hur vardagen fungerar då man har en intellektuell funktionsnedsättning.
- Samarbetsorganisationerna deltar i lägren med sitt kunnande och personalen erbjuds utbildning före lägren om till exempel alternativ kommunikation.
- Det övergripande temat för sommarlägren är vänskap. Lägren har därtill olika teman som motion, uteliv, matlagning, hantverk, konst, teater och musik.

Uppföljning

Förutom utvärdering från lägerdeltagare, deltagarnas kontaktpersoner och lägerledare görs också djupare utvärderingar med samarbetspartner. Utvärdering med samarbetspart dokumenteras vid varje möte. Inför planering av projektets andra år görs en noggrann genomgång av erfarenheterna av och förväntningar på samarbetet.

Förbundets personal utvärderar verksamheten kontinuerligt genom interna utvärderingar, iakttagelser, dokumenterade observationer och respons från olika nätverk. Utvärderingen står som grund för planering av projektets andra år.

10.2. Projektet Steget vidare

Behov

Det finns behov av att öka möjligheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning att få betalt arbete på den öppna arbetsmarknaden. Professionella och personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver få både information och möjlighet till utbildning för att stärka kunskapen om lönearbete och om olika former av sysselsättning. På svenska behövs det bland annat lättläst information om arbete och sysselsättning i finländsk kontext och material som arbetslivstränare kan använda för att informera arbetsgivare om möjligheterna till att anställa personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Projektet Steget vidare fortsätter under år 2023 eftersom det finns överförda medel från år 2022. Det är frågan om medel som inte har kunnat användas på grund av pandemins påverkan på projektets verksamhet.

Mål och målgrupper

Det övergripande målet är att svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning får anställning på den öppna arbetsmarknaden. Det förutsätter dock att personer med intellektuell funktionsnedsättning har tillräcklig kunskap om lönearbete för att kunna vara delaktiga i en arbets sökningsprocess. Professionella behöver också kunskap om arbetsfrågor och om fungerande metoder för att kunna handleda personer med intellektuell funktionsnedsättning målorienterat mot lönearbete.

Projektets målgrupper är svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och professionella som stöder personer med intellektuell funktionsnedsättning i

arbetsfrågor. Arbetsgivare och anhöriga är också målgrupper som projektet sprider information till.

Resurser

Projektets verksamhet förverkligas i hela Svenskfinland av en projektkoordinator som är stationerad i Österbotten.

Projektet har en styrgrupp bestående av projektets åtta samarbetspartner. Under året sammankallas styrgruppen en till två gånger för att ta del av projektets resultat.

Verksamheten finansieras med projektbidrag från STEA.

Verksamhet

Projektet har skapat material om arbete och anställning, som riktar sig till de olika målgrupperna. Tyngdpunkten i verksamheten under år 2023 är att sprida och implementera det material som sammanställts.

- Sprida och implementera material om arbete och sysselsättning på lätt svenska till personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- Ordna diskussionsgrupper för servicetagare inom arbetsverksamhet, elever inom yrkesutbildning med krävande särskilt stöd och Telma.
- Sprida material som professionella kan använda i kontakten till arbetsgivare.
- Ordna träffar för professionella var projektets material presenteras samt stöda erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan professionella.
- De personer som fått individuellt stöd i en arbetsöknings- och anställningsprocess får hjälp med att hitta servicekontakter för fortsatt stöd.
- Sammanställande av rapport över projektets resultat.
- Sammanställande av en lättläst rapport över projektets resultat.

Uppföljning

Projektet sammanställer en rapport över projektet i sin helhet och lyfter fram resultat. I rapporten framgår utvecklingsförslag, som kan utnyttjas av professionella. Rapporten ska också finnas på lätt svenska för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

10.3. Projektet Ny lättläst finlandssvensk skönlitteratur

Behov

Det är viktigt att målgrupperna för lätt språk utöver nyheter och samhällsinformation också har tillgång till kulturella och litterära upplevelser på samma sätt som andra. FDUV och LL-Center har under de senaste åren blivit kontaktade om behovet av finlandssvensk lättläst skönlitteratur. Arbetsgruppen för lättläst litteratur, som beviljar statsunderstöd till författare och förlag i Finland, har uttryckt oro över att så få ansökningar kommer in för svenskspråkiga böcker.

Även om finlandssvenskar har tillgång till lättlästa böcker från Sverige behövs också böcker som är skrivna här, av finlandssvenska författare. Precis som för alla läsare är det också för läsare av lättlästa böcker viktigt att få ta del av berättelser som tangerar den egna vardagen. För att svaga och ovana läsare ska lockas att läsa skönlitteratur är det också oerhört viktigt att de lättlästa böckerna håller hög kvalitet och är skrivna av professionella författare och redigerade av yrkeskunniga redaktörer.

Orsakerna till att det utkommer så få lättlästa skönlitterära böcker på svenska i Finland är många. Dels är det bristen på kunniga författare och förlagsredaktörer, dels är kunskapen om lättläst skönlitteratur för liten. På finskt håll och i Sverige finns ett större intresse för och kunskap om området. Därför finns det ett stort behov av utbildning och information till finlandssvenska författare och förlag, vilket kan väcka intresse och öka utgivningen av lättläst finlandssvensk skönlitteratur. Det behövs också mera information till bland annat bibliotekarier och lärare om välskriven lättläst skönlitteratur på lätt svenska.

Därför startade FDUV år 2022 projektet *Ny finlandssvensk lättläst litteratur*, vars syfte är att främja utgivningen av skönlitteratur på lätt svenska i Finland. Projektet fortsätter under 2023 och planeras pågå i sammanlagt tre år (se kapitel 7 för information om LL-Centers övriga verksamhet).

Mål och målgrupper

Målet är att fler lättlästa finlandssvenska skönlitterära böcker publiceras, och att författare, förlag, bibliotek och lärare i Svenskfinland bättre ska känna till lättläst skönlitteratur.

Målgruppen för lättläst skönlitteratur är alla som har svårt att läsa böcker skrivna på allmänspråk, till exempel på grund av intellektuell funktionsnedsättning, minnessjukdom, läs- och skrivsvårigheter, läsovana eller annat modersmål. Projektets målgrupper är författare, förlag och personer som förmedlar böcker till den primära målgruppen, till exempel lärare och biblioteksanställda.

Resurser

I projektet arbetar en projektkoordinator på 60 %. Projektet är en del av LL-Centers verksamhet. Projektet samarbetar med Arbetsgruppen för lättläst litteratur som verkar i anslutning till Selkokeskus, och med Finlands svenska författareförening.

Projektet ansöker om medel från flera olika finlandssvenska fonder.

Verksamhet

Manuset till en lättläst antologi kring temat kärlek utarbetades under hösten 2022 under handledning av projektkoordinatorn, tillsammans med finlandssvenska författare och redaktörer. Under våren 2023 kommer projektkoordinatorn att slutföra arbetet med manuset och tillsammans med en grafiker och illustratör bearbeta manuset till bokform. Boken kommer att ges ut av Lärum-förlaget och utkommer i samband med Helsingfors bokmässan i oktober 2023.

Under 2023 kommer vi också att satsa på marknadsföring av boken och informations-spridning om projektet tillsammans med några författare inom projektet genom skol- och biblioteksbesök i Svenskfinland. I samband med Helsingfors bokmässan

kommer även en manustävling att lanseras för skönlitteratur på lätt svenska. En jury kommer att utses och två kategorier kommer att ingå i tävlingen - en för barn- och ungdomslitteratur och en för litteratur riktad till vuxna.

Uppföljning

Projektet utvärderas genom enkäter och samtal med författare, läsare och förmedlare. Projektet följs kontinuerligt upp och utvärderas på LL-Centers teammöten och möten mellan projektkoordinatorn och teamledaren.

10.4. Utvecklingsamarbete

Tillsammans med FDUV:s systerorganisation KAIH (Kenya Association of the Intellectually Handicapped) driver FDUV utvecklingsprojektet *Social och ekonomisk inkludering av personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer i Kenya*. År 2023 inleds projektets andra år av den sista programperioden som avslutas år 2025. Projektet administreras främst av FDUV med hjälp av den finska partnerorganisationen Samverkan inom funktionshinder och finansieras av Utrikesministeriet.

Under år 2023 är målet att öka antalet KAIH-medlemmar och deras delaktighet, att påverka beslutsfattare på regional nivå, att öka samarbetet med liknande organisationer, att hitta nya finansiärer och samarbetspartner för KAIH samt att utveckla metoder som stödjer medlemmarna under coronapandemin och andra likande krissituationer. Vår plan är också att bjuda in personer med intellektuell funktionsnedsättning med handledare från Kenya till Finland.

FDUV deltar även i ett utvecklingsprojekt som Kehitysvammaliitto administrerar. Projektet stöder unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning i Zanzibar, genom att erbjuda dem yrkesutbildning och hjälpa dem att hitta arbete efter utbildningen. Projektet är ett samarbete med Kehitysvammaisten Tukiliitto, Kehitysvammaliitto och FDUV. FDUV:s roll i projektet är främst att vara med och planera innehållet genom att delta i projektets referensgrupp.

FDUV:s verksamhetsledare är medlem i styrelsen för Samverkan inom funktionshinder och förbundet har också en deltidsanställd projektkoordinator (15 %) som ansvarar för den löpande uppföljningen.

11. Nordiskt samarbete

FDUV samarbetar med sina systerorganisationer i Norden genom sitt medlemskap i nätverket Inclusion Nordic (tidigare Nordiska Samarbetsrådet för Utvecklingshämmande, NSR). Inclusion Nordic fokuserar på medborgarverksamhet, aktuella samhällsfrågor och följer upp hur rättigheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning förverkligas och utvecklas i de nordiska länderna.

FDUV är ordförandeland 2022-2023 och ordnar ett gemensamt möte i Helsingfors våren 2023. Expertgruppen samlas 17-20.4 och parallellgruppen 18-20.4. På agendan är bland annat digitalisering, utbildning, arbete och studiebesök.

12. Internationellt samarbete

FDUV är medlem i Inclusion International och Inclusion Europe, som båda är organisationer för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. FDUV har delat medlemskap med Kehitysvammaisten Tukiliitto. Inclusion Europe samlas till ett gemensamt möte under försommaren 2023 kring ett aktuellt tema.

13. Medlemskap

FDUV är medlem i följande organisationer:

- Aspa-stiftelsen
- Centralförbundet för barnskydd
- Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning (KVANK)
- Finländska utvecklingsföreningar - Fingo
- FSKC - Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
- Förbundsarenan
- Handikappforum - Vammaisfoorumi
- Inclusion Europe
- Inclusion International
- Inclusion Nordic (tidigare NSR, Nordiska samarbetsrådet för utvecklingshämmade)
- Kehitysvammaliitto - Förbundet Utvecklingshämning
- SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder
- Samverkan inom funktionshinder (Vammaiskumppanuus)
- SOSTE Finlands social och hälsa
- VATES-stiftelsen

14. Administration och förvaltning

Behov

Förvaltningen behövs för att förbundets verksamhet ska skötas lagenligt och demokratiskt. Administrationen arbetar för att förbundets alla verksamheter har transparenta och tydliga processer, ändamålsenlig uppföljning och ändamålsenliga verktyg samt god arbetsmiljö och välmående personal.

Mål och målgrupper

Målet för förvaltningen är att förbundets beslutandeorgan har tillräckligt med information och verktyg för att ta beslut och har tillräcklig inblick i förbundets verksamhet och ekonomi.

Ett mål är att de ekonomiska processerna är tydliga, att den interna kommunikationen är fungerande och att arbetsverktygen är adekvata, så att personalen kan sköta sina uppdrag på ett smidigt och effektivt sätt. Målet är också att förbundets ekonomi är i

balans och att arbetsmiljön stöder personalens välbefinnande. Målgrupper är våra medlemmar, styrelsen och personalen på förbundet.

Resurser

Ekonomi- och personalärenden sköts av det administrativa teamet. Inom det administrativa teamet jobbar den administrativa chefen/personalansvarige, ekonomiassistenten, administrativa koordinatören på deltid, samt ett kanslibitråde en dag i veckan. Verksamhetsledaren bereder de olika beslutsorganen inom förbundet och bidrar administrationen i olika ärenden. Informatören bidrar med sitt kunnande då det gäller enskilda dokument.

Verksamhet

Förbundet samlas till cirka sju styrelsemöten samt till vår- och höstmöte. Under år 2023 kommer förbundet dessutom att samlas till förbunds kongress. Arbetsutskottet samlas till cirka tre möten. Ledningsgruppen samlas till cirka tio möten. Personal- och ekonomiförvaltningen fungerar som stödfunktion för förbundets hela personal.

Ekonomiärenden sköts av teamet med hjälp av affärssystemet Heeros som köps som en service. I det ingår uppföljning, bokföring, reskontra, fakturering, löneutbetalning och rapportering inklusive budgetering och bokslut. Personalärenden sköts av den personalansvariga i samarbete med verksamhetsledaren och teamledarna.

Den interna kommunikationen sköts bland annat genom regelbundna personalmöten och med rapporter från ledningsgruppens möten till hela personalen. Personalen kan jobba delvis på distans om arbetet inte förutsätter fysisk närvaro.

Administrativa teamet ansvarar också för Lärums förlagets och Finlands Svenska Omsorgsstiftelsens administration.

Uppföljning

FDUV följer via enkäter upp hur väl de interna stödfunktionerna uppfyller verksamheternas behov, samt hur rapporteringen och beredningen ger styrelsen de verktyg den behöver för att kunna fullfölja den till administrationen hörande delen av sitt uppdrag.

FDUV får respons av arbetstagarna gällande välbefinnande på arbetet genom enkäter som görs årligen i samarbete med Pensionsaktiebolaget Veritas.